

Jogpolitika és jogalkotástan tematika 2019 őszi

I. Az oktatás célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a jogpolitika mint diszciplína és mint politikai gyakorlat alapvető sajátosságait, területeit és problémafölvetéseit valamint a jogalkotás folyamatának szakaszait és műveleteit, elméleti, jogpolitikai és jogtechnikai követelményeit és problémáit.

II. A tantárgy tartalma: A jogpolitika és jogalkotástan szintetizáló és egyben specializáló elméleti tárgy, amelyik épít a korábban tanult tárgyra (az ajánlott tantervet alapul véve ilyenek elsősorban a jogi alaptan, a filozófia, a politológia és az alkotmányjog), azok ismereteit, elmélettörténeti, tételes jogi, jog- és államelméleti valamint társadalomtudományi elemeiket a lehetséges keretek között szintetizálni törekszik, más vonatkozásban pedig azokat részletezi és konkretizálja. Föltételezi a tételes jog bizonyos ismeretét. A kurzus anyagának az elsajátítását más társadalomtudományi, elsősorban szociológia ismeretek megkönnyítik. Ezeket az ajánlott tanterv szerint a kurzussal párhuzamosan tanulják a hallgatók.

Annak ellenére, hogy a kurzus fölvétele nincs előfeltételekhez kötve, a kurzus során tárgyalt kérdések megértéséhez nélkülözhetetlenek a jogalkotásra vonatkozó alapvető elméleti és tételes jogi ismeretek, így különösen a jogi alaptanban a jogforrásokra és a jogalkotásra valamint a jogi normákra és az alkotmánytan tananyagának a törvényalkotásra vonatkozó részei. Ezért ajánlott, hogy azok vegyék csak föl a tárgyat, akik Jogi alaptanból és Alkotmányjog I. ből sikerrel vizsgáztak.

Előadási tematika:

1. Általános bevezetés. A jogpolitika és a jogalkotástan tárgya. A jogpolitika mint diszciplína előzményei és fejlődése. A jogalkotástan mint jogpolitikai diszciplína.
2. A jogpolitika mint politikai gyakorlat és mint szakpolitika. A jogpolitika módszerei. A jogpolitika történetisége és modelljei. A jogpolitika alapelvei és megnyilvánulási formái a jogállamban. A jogpolitika fő területei. A rendszerváltással járó jogpolitikai dilemmák áttekintése. Az igazságtétel problémája.
3. Az alkotmányozás jogpolitikai kérdései. A jogalkotás és alkotmánybíráskodás viszonyának jogpolitikai és jogalkotástani kérdései.
4. A jogalkotás fajtái, folyamata és struktúrája. A minősített törvények jogpolitikai kérdései. A jogszabálykezdeményezés és a társadalmi részvétel jogpolitikai és jogalkotástani problémái.
5. A jogszabálytervezetek értékelésének szempontjai és módszerei. A jogszabálytervezetek (javaslatok) értékelése a várható következmények szempontjából. A költség/haszon elemzés a jogalkotás során. A jogi szabályozás előzetes hatása és a vacatio legis problémája. A jogszabályok hatásainak utólagos vizsgálata. Túlszabályozás és dereguláció. A jogalkotás szakmai követelményei.
6. A jogszabályszerkesztés kérdései.

III. Számonkérési és értékelési rendszer

A kurzus kreditértéke 1 pont, és 5 fokozatú beszámolóval zárul. A beszámoló írásban történik. A beszámoló anyagát az ELŐADÁSOKON elhangzottak, valamint a megadott és a későbbiekben még kiegészítendő KÖTELEZŐ IRODALOM képezi.

IV. Irodalom

A kötelező tananyag jelenleg megállapított – és a későbbiekben még pontosítandó – részei:

A) Jogszabályok

Magyarország Alaptörvénye indokolással és módosításaival együtt.

2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról, indokolással együtt, hatályos szöveg szerint.

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvénynek a törvényhozásra vonatkozó rendelkezései (7/A. § A törvényalkotási bizottság valamint a IV. Fejezet Az Országgyűlés működésének nyilvánossága), a hatályos szöveg szerint.

Az Országgyűlés házszabályának a törvényhozási eljárásra vonatkozó rendelkezései (10/2014. (II. 24.) OGY határozat egyes házszabályi rendelkezésekről, abból a VI-VII. fejezet)

A fősorolt jogszabályokat érintő, az előadáson megnevezendő alkotmánybíróági döntések

A jogalkotási folyamattól függően a kötelező tananyag további jogszabályokkal és alkotmánybíróági határozatokkal egészülhet ki.

B) Kötelező irodalom

Samu Mihály: Jogpolitika, Rejtjel Kiadó, Bp. 2012. I-V., X. és XI. fejezetek, az előadáson elhangzott kiegészítésekkel.

Moór Gyula: A jogpolitika módszertana, In: Tegnap és holnap között, Budapest, 1947.
Utánközlés: Szabadsfalvi József: Moór Gyula Új Mandátum – IV, Budapest 2001 185-199. old. és Samu Mihály: Jogpolitika. A jog humanizálása. Akadémiai kiadó, 2008, 305-322. old.

Luhmann, Niklas: A jog pozitivitása mint a modern társadalom feltétele In: Jog és szociológia. Válogatott tanulmányok KJK, Bpest 1979. 123-142. old.

Drinóczi Tímea-Petrétei József Jogalkotástan, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2004, I. fejezet A jogalkotástan fogalma, tárgya és módszere (15-36. old.) III. fejezet B) A jogalkotást meghatározó és befolyásoló tényezők, (87-104. old.); V. fejezet Jogalkotási metodika – a belső jogalkotási eljárás (173-200. old.), VI. fejezet. (Jogalkotási taktika – a külső jogalkotási eljárás) A) I. és II. alfejezetek (A törvénykezdeményezés, A parlamenti eljárást megelőző szakasz) (203-220.)

Szilágyi Péter: Parlamentáris jogállam és jogforrási rendszer In: Szilágyi Péter Jogbölcselet és jogi dogmatika, ELTE Eötvös kiadó, Budapest 2013, 225-237. old.

Szilágyi Péter: Garanciatörvény és parlamentáris köztársaság In: Fundamentum 2005/4. 120-126.

Szilágyi Péter: Peter Noll és a modern törvényhozástudomány kialakulása In: Ratio legis – ratio iuris Ünnepi tanulmányok Tamás András tiszteletére Szent István Társulat, Budapest, 2011 Szerk Gerencsér Balázs és Takács Péter. 137-153. old.

Szilágyi Péter: Az alkotmánybíráskodás jogalkotásra gyakorolt hatásának vázlata és vizsgálatának jog- és állambölcseleti előkérdései In: Suum cuique. Ünnepi tanulmányok Paczolay Péter 60. születésnapja tiszteletére. Szerkesztette Fejes Zsuzsanna és Török Bernát. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2016. 160-184. old.

C) Ajánlott irodalom

Tamás András Legistica A jogalkotástan vázlata 6. átdolgozott kiadás 2009 Szent István társulat

Szilágyi Péter: A természetjogtan és a jogpozitivizmus lehetőségei és korlátai napjainkban In: Szilágyi Péter: Jogbölcselet és jogdogmatika. Eötvös kiadó, Budapest, 2013. 121-137. old.

Szilágyi Péter: Jogbölcseleti mozaikok a jog hatékonysága kapcsán In: Ius et Ars. Ünnepi tanulmányok Visegrády Antal professzor 65. születésnapja tiszteletére. Szerkesztette Nochta Tibor és Monori Gábor. Pécs, 2015. 471-484. old.

Drinóczi Tímea: Összehasonlító jogalkotástan: trendek és kihívások. In: Ius et Ars. Ünnepi tanulmányok Visegrády Antal professzor 65. születésnapja tiszteletére. Szerkesztette Nochta Tibor és Monori Gábor. Pécs, 2015. 159-178.

Samu Mihály: Jogpolitika kötelező irodalomként meg nem adott részei

Drinóczi Tímea-Petrétei József Jogalkotástan kötelező irodalomként meg nem adott részei.

A hallgatók fölkészülését a Neptunon és a saját honlapomon www.szilagypeter.hu elhelyezett előadásvázlatok, előadásrészletek és szakirodalmi utalások segítik.